

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Svmmma Totivs Theologiæ S. Thomæ Aqvinatis, Doctoris Angelici Ordinis Prædicatorum

Secvndæ Secvndæ Partis Volumen Secundum

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Romæ, 1619

De litigio. Quæstio 116.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38762

consequendum aliquid in necessitate, alicui adularus fuerit, non est contra charitatem. Unde non est peccatum mortale, sed veniale.

Ad primum ergo dicendum, quod auctoritates illæ loquuntur de adulatore, qui laudat peccatum alicuius. Talis enim adulatio dicitur plus nocere quam gladius persecutoris: quia in potioribus bonis nocet, scilicet in spiritualibus. Non autem nocet ita efficaciter: quia gladius persecutoris occidit effectiue, quasi sufficiens causa mortis. Nullus autem adulando potest esse alteri sufficiens causa peccandi, ut ex supra dictis patet*.

¶ 43. a. 1.
ad 3. et 1.
2. q. 73.
a. 8. ad 3.
¶ 75. a.
2. ¶ 9.
80. ar. 1.

Ad secundum dicendum, quod ratio illa procedit de eo, qui adulatur intentione nocendi. Ille enim plus nocet sibi quam alijs: quia sibi nocet tamquam sufficiens causa peccandi, alijs autem occasionaliter tantum.

Ad tertium dicendum, quod auctoritas illa loquitur de eo, qui proditoriè alteri adulatur, ut eum decipiat.

QVÆST. CXVI.

De Litigio, in duos articulos diuisa.

Postea considerandum est de litigio.

¶ Et circa hoc queruntur duo.

¶ Primo, utrum opponatur virtuti amicitie?

¶ Secundo, de comparatione eius ad adulationem.

ARTIC. I.

Utrum litigium opponatur virtuti amicitie, seu affabilitatis?

588

Ad primum sic proceditur. Videtur, quod litigium non opponatur virtuti amicitie, vel affabilitatis. Litigium enim ad discordiam pertinere videtur, sicut & contentio. Sed discordia opponitur charitati, sicut dictum est*. Ergo & litigium.

¶ 37. a. 1

¶ 2 Præterea, Prouerb. 26. dicitur, Homo iracundus incendit litem. Sed iracundia opponitur maiestati. Ergo & lis sine litigium.

¶ 3 Præ-

¶ Præterea, Iacob. 4. dicitur, Vnde bella & lites in vobis? Nonne ex concupiscentijs vestris, quæ militant in membris vestris? Sed sequi concupiscentias videtur opponi temperantiæ. Ergo videtur, quod litigium non opponatur amicitia, sed temperantiæ.

SED contra est, quod Philosoph. in 4. Ethic. * litigium opponit amicitia. *li. 4. c. 6. tom. 5.*

RESPONDEO dicendum, quod propriè litigium in verbis consistit, cum scilicet vnus verbis alterius contradicit. In qua quidem contradictione duo possunt attendi. Quandoque enim contingit contradictio propter personam dicentis, cui contradicens consentire recusat propter defectum amoris animos vnientis. Et hoc videtur ad discordiam pertinere, charitati contrariam. Quandoque verò contradictio oritur ratione personæ, quam aliquis contristare non veretur. Et sic fit litigium, quod prædicta amicitia, vel affabilitati opponitur, ad quam pertinet delectabiliter alijs conuiuere. Vnde Philosophus dicit in 4. Ethic. * quod illi qui ad omnia contrariantur, causa eius quod est contristare, neque quoscumque curantes: dyscoli & litigiosi vocantur.

Ad primum ergo dicendum, quod contentio magis propriè pertinet ad contradictionem discordia: litigium autem ad contradictionem, quæ fit intentione contristandi.

Ad secundum dicendum, quod directa oppositio vitiorum ad virtutes, non attenditur secundum causas, cum contingat vnum vitium ex diuersis causis oriri, sed attenditur secundum speciem actus. Licet autem quandoque litigium ex ira oriatur, potest tamen etiam ex multis alijs causis oriri. Vnde non oportet quod directè opponatur mansuetudini.

Ad tertium dicendum, quod Iacobus loquitur ibi de concupiscentia, secundum quod est generale malum, ex quo omnia vitia oriuntur, prout dicit gloss. * ad *li. 4. c. 6. nō procul à prin to m. 5.*

Rom.

* *Ess. Au* Rom. 7. * Bona est lex, quæ dum concupiscentiam prohibet, omne malum prohibet.

ARTIC. II.

Vtrum litigium sit grauius peccatum, quàm adulatio?

AD secundum sic proceditur. Videtur, quòd litigium sit minus peccatum, quàm contrarium vitium, scilicet placiditas vel adulatio. Quanto enim aliquod peccatum plus nocet, tanto peius esse videtur. Sed adulatio plus nocet, quàm litigium. Dicitur enim Isai. 3. Popule meus, qui beatum te dicunt, ipsi te decipiunt, & viam gressuum tuorum dissipant. Ergo adulatio est grauius peccatum, quàm litigium.

¶ 2 Præterea, In adulatione videtur esse quædam dolositas, quia aliud adulator dicit ore, aliud habet in corde. Litigiosus autem caret dolo, quia manifestè contradicit. Ille autem qui cum dolo peccat, turpior est, vt Philosoph. dicit in 7. Ethic. * Ergo grauius peccatum est adulatio, quàm litigium.

¶ 3 Præterea, Verecundia est timor de turpi, vt patet per Philos. in 4. Ethic. * Sed magis verecundatur homo esse adulator, quàm litigiosus. Ergo litigium est minus peccatum quàm adulatio.

SED contra est, quod tanto aliquod peccatum videtur esse grauius, quanto spirituali statui magis repugnat. Sed litigium magis repugnare videtur statui spirituali. Dicitur enim 1. ad Timoth. 3. quòd oportet episcopum non litigiosum esse. Et 2. ad Timoth. 2. Seruum Domini non oportet litigare. Ergo litigium videtur esse grauius peccatum quàm adulatio.

RESPONDEO dicendum, quòd de vtroque istorum peccatorum loqui possumus dupliciter. Vno modo, considerando speciem vtriusque peccati. Et secundum hoc, tanto aliquod vitium est grauius, quanto magis repugnat oppositæ virtuti. Virtus autem amicitie principaliter tendit ad delectandum, quàm ad

589

*li. 7. c. 6.
parū ante
med.
som. 5.
li. 4. c. vi.
nō longe
à princ.
som. 5.*

ad contristandum. Et ideò litigiosus qui superabundat in contristando, grauius peccat quam placidus, vel adulator, qui superabundat in delectando. Alio modo possunt considerari secundum aliqua exteriora motiua. Et secundum hoc quandoque adulatio est grauior: puta quando intendit per deceptionem indebitum honorem vel lucrum acquirere. Quandoque verò litigium est grauius: puta quando homo intendit vel veritatem impugnare, vel dicentem in contemptum adducere.

Ad primum ergo dicendum, quòd sicut adulator potest nocere occultè decipiendo, ita litigiosus potest interdum nocere manifestè impugnando. Grauius autem est, cæteris partibus, manifestè alicui nocere quasi per violentiam, quàm occultè. Vnde rapina est grauius peccatum, quàm furtum, vt supra dictum est*.

q. 66. a. 9

Ad secundum dicendum, quòd non semper in actibus humanis illud est grauius, quod est turpius. Decor enim hominis est ex ratione. Et ideò turpiora sunt peccata carnalia, quibus caro dominatur rationi: quamuis peccata spiritualia sint grauiora, quia procedunt ex maiori contemptu. Similiter peccata quæ fiunt ex dolo, sunt turpiora, in quantum videntur ex quadam infirmitate procedere, & ex quadam falsitate rationis: cum tamen peccata manifesta quandoque sint ex maiori contemptu. Et ideò adulatio, quasi cum dolo existens, videtur esse turpior. Sed litigium, quasi ex maiori contemptu procedens, videtur esse grauius.

In arg. 3.

Ad tertium dicendum, quòd sicut dictum est*, verecundia respicit turpitudinem peccati. Vnde non semper magis verecundatur homo de grauiori peccato, sed de magis turpi peccato. Et inde est quòd magis verecundatur homo de adulatione, quàm de litigio, quamuis litigium sit grauius.